

اصول و مفاهیم صورتبندی استراتژی (۱)

«استراتژی نظامی»

صادق حیدرخانی

استراتژی علم و هنر توزیع، گزینش، ترکیب، به کارگیری، هدایت و کنترل عناصر قدرت است و در کلیه سطوح از جمله سطح ملی تعریف شدنی است. در سطح ملی طراحان استراتژیک با دانش و آگاهی از مسائل سیاسی، اقتصادی، نظامی و ... نحوه بهره‌برداری از توان نیروی نظامی، منابع مالی و سایر منابع را برای هر لحظه زمان و بر اساس وقایع روز توزیع، گزینش، ترکیب، بکارگیری و کنترل می‌نمایند.

فرق بین خط مشی و استراتژی این است که، خط مشی محور انجام و جهت حرکت از وضعیت موجود به وضعیت مناسب است، حال آنکه استراتژی - محور انسجام و جهت کلی حرکت به طرف وضعیت مطلوب است.

استراتژی نظامی منطبق و هماهنگ با خط مشی‌ها، دکترینها و سیاست دفاعی تهیه و تنظیم می‌شود پیشنهاد استراتژی نظامی مهمترین وظیفه تشکیلات نظامی است که در هر کشور باید توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح تنظیم و تکمیل و پیشنهاد گردد و شامل کلیه نیروهای نظامی که به صورت یک مجموعه مرتبط به هم فرض می‌شوند ارائه گردد.

استراتژی نظامی دارای دو جنبه است: ۱ - نحوه توسعه نیروهای مسلح ۲ - هدایت، تأمین و توزیع ادوات نظامی برای رسیدن به اهداف استراتژی ملی. ترکیب و سازماندهی امکانات به وضعیت‌های مناسب و نهایتاً وضعیت مطلوب در هر مجموعه به عهده بالاترین مقام کشور است که بر اساس وظایف و مسئولیت محوله باید توان تشخیص مصلحت را داشته باشد، در واقع برای دست یافتن به

استراتژی دفاع همه جانبه جمهوری اسلامی ایران «وضعیت مطلوب» بایستی با دقت و آگاهی کامل و با بهره‌گیری از روشهای تحقیق مناسب به بررسی عمیق در مبانی مکتبی و با تکیه بر استفاده از منابع و متون فقهی و نقطه‌نظرات ائمه اطهار علیهم‌السلام به ارائه تئوری با نظریه دفاع همه جانبه نایل و سپس اصول مورد نظر را تنظیم و نهایتاً رفتار نظامی را بر اساس آنها تبیین نمود.

تعیین و مشخص نمودن استراتژی واقعی و شدنی:

متغیرهایی که امروزه بر تنظیم و انتخاب استراتژی نظامی مؤثرند و می‌توان آنها را در مورد انتخاب روشها به کار بست عبارتند از:

الف - ارزیابی تهدیدات داخلی و خارجی ب - اهداف و استراتژی دشمن

ج - ماهیت و منطقه جنگ‌های آینده. د - درک و تعیین خطرات فرعی و اصلی زمینی، هوایی و دریایی. ه - اهداف و استراتژی عملیاتی نبرد و تاکتیکهای یگانهای عمده. و - ساختار و سازمان برای هدایت‌کنندگان صحنه‌های نبرد. ز - نحوه توسعه سریع نیروهای مسلح و نیروهای مردمی (مسلح) ح - تهیه و تولید تجهیزات و سیستم تسلیحات و اختصاص بودجه دفاع لازم.

طبقه‌بندی اهداف دفاعی بر اساس قانون اساسی و نظرات امام خمینی (ره):

الف) اهداف دفاعی - امنیتی

۱ - جهاد و دفاع در راه خدا

۲ - فراهم نمودن برنامه امکانات آموزش نظامی برای همه افراد کشور.

۳ - دستیابی و سازماندهی کلیه منابع و ابزارها و قوای موجود در جهان اسلام و کمک به حامیان و سربازان اسلام در اصول و روشهای مبارزه علیه نظام‌های کفر و شرک.

۴ - مقابله با توسعه حضور نظامی ابرقدرتها و هم‌پیمانان و تلاش در راه خروج و عدم نفوذ آنها.

- ۵- یاری به ملل مسلمان یا مستضعف غیر معارض با اسلام در جهت دفاع از آنها (در صورت درخواست آنها).
- ب) سیاستهای دفاعی امنیتی: ۱- دفاع همه جانبه فعال و تهاجمی با اتکاء به توانمندی‌ها و قدرت مردم در بسیج ۲۰ میلیونی - ۱۰۰ میلیونی و هسته‌های مقاومت حزب ...
- ۲- کسب توان بازدارندگی مطلق با اتکاء به دفاع غیرکلاسیک و نامنظم در داخل و خارج کشور.
- ۳- گسترش روابط سیاسی و ایجاد توسعه دفاعی - امنیتی در منطقه خلیج فارس و کشورهای همجوار و مسلمان به منظور جلوگیری از محاصره ایران اسلامی.
- ۴- تلاش گسترده سیاسی - نظامی و تبلیغاتی «روانی» برای خروج و کاهش حضور نظامی و قدرتهای بزرگ خارجی.
- ۵- تقویت بنیه دفاعی هسته‌های مناسب حزب ... در سراسر جهان.
- ۶- کمک به تداوم گسترش انقلاب اسلامی در داخل و خارج کشور.
- ج- استراتژی دفاعی - امنیتی:
- ۱- پیروی از تئوریهای سیاست دفاعی و حداکثر بهره‌برداری از نفوذ و تأثیر بر اراده سیاسی دشمن.
- ۲- تقویت و استفاده از نیروهای نظامی هسته‌های مقاومت حزب ... جهانی به منظور باز داشتن آمریکا و هم‌پیمانان از یک تهاجم بزرگ با پوشش بین‌المللی.
- ۳- فراهم نمودن برنامه و امکانات آموزش نظامی برای همه افراد کشور.
- ۴- کنترل و سرکوب ضد انقلاب، جدایی طلبان، اخلاص‌گران اقتصادی، اجتماعی و به ویژه فرهنگی به عنوان پایگاههای بالقوه تهدید.
- ۵- پویایی و مشارکت هماهنگ با سیاست خارجی و اقتصاد در جهت خصوصیات و اهداف سیاست ملی.
- ۶- آمادگی مقابله با استراتژیهای مدرن سیاسی - نظامی.

۷- انجام مطالعات و ارزیابی مستمر به منظور ارائه طرحهای متناسب جهت تعیین سیاستهای دفاعی - امنیتی و تدابیر کلی دفاعی - امنیتی در شورای عالی امنیت ملی.

۸- آسایش منابع و امکانات (صنایع، معادن و) برای به حداقل رساندن خسارات از تهاجمات احتمالی.

د) تدابیر دفاعی - امنیتی: ۱) کسب بازدارندگی مطلق از طریق توسعه و سازماندهی نیروهای مسلح با اتکا به توانمندی‌ها و قدرت مردم، تشکیل هسته‌های مقاومت حزب... در جهان، تأمین منابع و انتقال تکنولوژی به صنایع و ابزار نظامی مورد نیاز جهت خودکفایی در امور نظامی. ۲) تقویت و بهبود مستقیم و امکانات آموزش. ۳) ایجاد و توسعه و بهبود کیفیت قوی جمع‌آوری اطلاعات و حفاظت اطلاعات. ۴) تحرک و کسب توان بالای سیاست خارجی.

روشها و راههای مقابله و جلوگیری از تحقق استراتژی دشمن:

نخست باید آخرین و نهایی‌ترین تصویر و برداشت خود را از توان و وضعیت کنونی دشمن ارائه داد، دوّم: باید مراحل را که جزء اهداف اصلی حریف می‌باشد معین نمود، سوّم: ماهیت و شکل درونی، زمان‌بندی حجم و نوع تهدید و استراتژی نظامی را دقیقاً مشخص نمود چهارم: تلاش‌ها، نیروها و منابعی که دشمن در هر مرحله و با توجه به زمان در نظر گرفته، در اجرای طرح خود مدنظر قرار دهد را بیان کند. پنجم: عمل متقابل دشمن را پس از اتمام هر مرحله مشخص و چگونگی مقابله تهدید شونده با اعمال دشمن را مورد بررسی قرار دهد.

نقاط ضعف و آسیب‌پذیریهای خودی مانند: سطح تکنولوژی، جمعیت، فرقه‌های مختلف قوی، نژادی، زبانی، مذهبی و نسبت به دشمن و بالعکس از عوامل مهمی است که به واسطه آن تهدید گسترده یا محدود، آشکار یا ناآشکار را تعیین و از جنبه بهره‌وری برای دشمن و خودی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.